Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.12.2019, sen. zn. 29 ICdo 24/2018, ECLI:CZ:NS:2019:29.ICDO.24.2018.1

Číslo: 85/2020

Právní věta: Je-li majetkem, který v důsledku neúčinné smlouvy o postoupení pohledávky uzavřené dlužníkem coby postupitelem ušel z majetkové podstaty dlužníka, postoupená pohledávka, která před právní mocí rozhodnutí, jímž soud vyhověl odpůrčí žalobě, zanikla dohodou o narovnání uzavřenou mezi dlužníkovým dlužníkem a postupníkem, nebo tím, že ji dlužníkův dlužník splnil (uhradil) postupníku, je osoba, v jejíž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn nebo osoba, která z něho měla prospěch, povinna poskytnout za takovou pohledávku do majetkové podstaty rovnocennou náhradu (§ 236 odst. 2 insolvenčního zákona). Rovnocennou náhradou za postoupenou pohledávku přitom není nominální výše této pohledávky, nýbrž její obvyklá (tržní) hodnota v době účinnosti postoupení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.12.2019

Spisová značka: 29 ICdo 24/2018

Číslo rozhodnutí: 85

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Insolvenční řízení, Odporovatelnost, Postoupení pohledávky

Předpisy: § 236 odst. 2 IZ
§ 237 odst. 1 IZ
§ 239 odst. 4 IZ
§ 559 obč. zák.
§ 585 obč. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 31. 10. 2014, č. j. 94 ICm 3669/2012-76, Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“):

[1] Zamítl žalobu (ze 7. 12. 2012), kterou se žalobce (JUDr. D. T., jako insolvenční správce dlužníka E.S. s. r. o.) domáhal vůči žalovanému (FD F. s. r. o.) určení, že smlouva o postoupení pohledávky ve výši 6 785 092 Kč vůči společnosti K. a. s. (dále jen „společnost K“) uzavřená 4. 2. 2011 mezi dlužníkem jako postupitelem a žalovaným jako postupníkem (dále jen „postupní smlouva“) je neúčinným právním úkonem (bod I. výroku).

[2] Zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal vůči žalovanému zaplacení částky 6 785 092 Kč s příslušenstvím tvořeným zákonným úrokem z prodlení ve výši 7,75 % za dobu od 7. 7. 2010 do zaplacení (bod II. výroku).
[3] Určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (bod III. výroku).

2. Insolvenční soud – vycházeje z § 235, § 237 odst. 1, § 239 a § 241 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – dospěl po provedeném dokazování k následujícím závěrům:

3. V únoru 2011 byl již dlužník prokazatelně v úpadku ve formě platební neschopnosti.

4. Za postoupenou pohledávku neobdržel dlužník žádné protiplnění, když na úplatu za postoupení pohledávky sjednanou v článku III. odst. 1 postupní smlouvy (částkou 6 500 000 Kč, jež představuje více než 95 % nominální hodnoty postupované pohledávky) bylo později rezignováno. To by nasvědčovalo neúčinnosti právního úkonu dle § 241 odst. 3 písm. b) insolvenčního zákona (dohodě o změně závazků z postupní smlouvy v neprospěch dlužníka). Dlužník ovšem měl dluh u společnosti S. spol. s r. o. (dále jen „společnost S“) z titulu neuhrazené kupní ceny za dodávku solárních panelů, kteroužto pohledávku získal žalovaný a „měl tak proti dlužníkovi přiměřené protiplnění“.

5. V konečném důsledku tak nešlo o zvýhodňující právní úkon; ve smyslu ustanovení § 241 odst. 5 písm. b) insolvenčního zákona šlo o právní úkon, který dlužník sice učinil v době, kdy byl v úpadku, šlo však o právní úkon učiněný za podmínek obvyklých v obchodním styku, na základě kterého dlužník obdržel přiměřené protiplnění v tom, že jako protiplnění byla použita původní pohledávka věřitele společnosti S. Současně nešlo o právní úkon učiněný mezi osobami blízkými nebo mezi osobami, které spolu tvoří koncern, nebylo prokázáno, že by žalovaný mohl vědět o úpadku dlužníka a právní úkon sám o sobě nemohl vést k úpadku dlužníka.

6. K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 15. 8. 2017, č. j. 94 ICm 3669/2012, 102 VSPH 9/2015-106 (MSPH 94 INS 15217/2011):
[1] Změnil rozsudek insolvenčního soudu v bodu I. výroku tak, že určil, že postupní smlouva je neúčinným právním úkonem (první výrok).
[2] Potvrdil rozsudek insolvenčního soudu v bodech II. a III. výroku (druhý výrok).
[3] Určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (třetí výrok).

7. Odvolací soud – vycházeje z ustanovení § 237 odst. 1, § 239 odst. 1 a 4 a § 240 insolvenčního zákona – dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k následujícím závěrům:

8. Odvolací soud se ztotožňuje s názorem odvolatele, že pro posouzení věci není rozhodné, z jakého titulu a jak nabyl žalovaný pohledávku za dlužníkem, rozhodné je jen to, že za postoupenou pohledávku neposkytl žalovaný dlužníku žádné protiplnění; započtení pohledávky žádným novým protiplněním nebylo. Postupní smlouva je proto neúčinným právním úkonem, který dlužník učinil v době, kdy byl v úpadku, a to právním úkonem bez přiměřeného protiplnění, neboť za převedené věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty (v tomto případě existující pohledávka) se dlužníku reálně nedostala skutečně přiměřená náhrada. Touto náhradou není ani částka 1 500 000 Kč, kterou dlužníku uhradila (nikoli z titulu postupní smlouvy) společnost K, což je důvod, pro který odvolací soud změnil rozsudek insolvenčního soudu v bodu I. výroku.

9. Při vyslovení neúčinnosti postoupení (postupní smlouvy) náleží postoupená pohledávka nadále do majetkové podstaty dlužníka, bez ohledu na to, jak s ní dále naložil žalovaný, což je důvod, pro který odvolací soud potvrdil rozsudek insolvenčního soudu v bodu II. výroku.

10. Proti druhému výroku rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost

vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, namítaje, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

11. V mezích uplatněného dovolacího důvodu dovolatel vytýká odvolacímu soudu nesprávnost závěru, že ohledně požadavku na zaplacení částky 6 785 092 Kč s příslušenstvím byl důvod žalobu zamítnout, jelikož v důsledku vyslovení neúčinnosti postupní smlouvy postoupená pohledávka náleží do majetkové podstaty dlužníka. Poukazuje na to, že záměrem zákonodárce (promítnutým s účinností od 1. 1. 2014 v ustanovení § 239 odst. 4 insolvenčního zákona) bylo, aby soud při rozhodování o odpůrčí žalobě rozhodl i o případném „petitu“ na peněžité plnění, dodávaje, že pasivní legitimace žalovaného v dotčeném směru explicitně vyplývá z § 237 odst. 1 insolvenčního zákona.

12. Dovolatel uvádí, že výsledek sporu založený napadeným rozhodnutím je takový, že výrok o vyslovení neúčinnosti postupní smlouvy se při současném zamítnutí žaloby o peněžité plnění stává jakýmsi akademickým výrokem, jelikož osoba, která prokazatelně měla z plnění prospěch, není zavázána k jeho vrácení a podle názoru odvolacího soudu by k tomuto plnění naopak měla být zavázána společnost K, která na pohledávku už jednou plnila (žalovanému).

III.
Přípustnost dovolání

13. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 29. září 2017) se podává z bodu 2. článku II části první zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Srov. k tomu dále (ve vazbě na skutečnost, že incidenční spor byl zahájen před 1. lednem 2014) i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2014, sen. zn. 29 ICdo 33/2014, uveřejněné pod číslem 92/2014 Sb. rozh. obč. [usnesení je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněné níže) dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu].

14. Dovolání v dané věci je přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř., a v posouzení dovoláním předestřené právní otázky jde o věc dovolacím soudem neřešenou.

IV.
Důvodnost dovolání

15. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

16. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

17. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být)

zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází. Pro právní posouzení věci jsou rozhodná následující skutková zjištění (z nichž vyšly oba soudy):

[1] Dlužník měl vůči společnosti K pohledávku ve výši 6 785 092 Kč, splatnou 6. 7. 2010, z titulu nedoplatku ceny díla ze smlouvy o dílo ze dne 29. 10. 2010.
[2] Podle uznání závazku a dohody o konverzi měny z 5. l. 2011 (dále jen „dohoda“) měla společnost S vůči dlužníku splatnou pohledávku ve výši 293 618 eur z titulu nedoplatku kupní ceny za dodávku fotovoltaických panelů. Tuto pohledávku postoupila společnost S (postupitel) v lednu 2011 za úplatu žalovanému (postupníku) a dlužník se v dohodě zavázal ji žalovanému zaplatit v náhradním termínu k 4. 2. 2011.
[3] Postupní smlouvou postoupil dlužník (postupitel) 4. 2. 2011 pohledávku vůči společnosti K žalovanému (postupníku) za dohodnutou úplatu ve výši 6 500 000 Kč. Podáním z téhož data, doručeným 10. 3. 2011, oznámil dlužník postoupení pohledávky společnosti K.
[4] Podáním ze dne 7. 3. 2011 započetl žalovaný proti pohledávce dlužníka z titulu úplaty za postoupení pohledávky svou pohledávku vůči dlužníku (nabytou od společnosti S).
[5] Společnost K zaplatila 9. 3. 2011 na postoupenou pohledávku dlužníku částku 1 785 192 Kč.
[6] Žalovaný uzavřel se společností K dne 2. 4. 2011 dohodu o narovnání, ve které se společnost K zavázala zaplatit dlužníku na úhradu postoupené pohledávky nejpozději do 30. 6. 2012 (ještě) částku 4 milióny Kč.

18. Nejvyšší soud podotýká, že do výše reprodukovaných zjištění již nezahrnul (pro nadbytečnost) ta, jež se týkala otázky, zda předmětný právní úkon (postupní smlouvu) činil dlužník v době, kdy již byl v úpadku, když tuto otázku již vyřešil pravomocný (dovoláním nenapadený) výrok o určení neúčinnosti postupní smlouvy.

19. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), a insolvenčního zákona:

§ 524 (obč. zák.)
(1) Věřitel může svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka postoupit písemnou smlouvou jinému.
(2) S postoupenou pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená.

§ 526 (obč. zák.)
(1) Postoupení pohledávky je povinen postupitel bez zbytečného odkladu oznámit dlužníkovi. Dokud postoupení pohledávky není oznámeno dlužníkovi nebo dokud postupník postoupení pohledávky dlužníkovi neprokáže, zprostí se dlužník závazku plněním postupiteli.
(2) Oznámí-li dlužníku postoupení pohledávky postupitel, není dlužník oprávněn se dožadovat prokázání smlouvy o postoupení.

§ 559 (obč. zák.)
(1) Splněním dluh zanikne.
(…)

§ 585 (obč. zák.)
(1) Dohodou o narovnání mohou účastníci upravit práva mezi nimi sporná nebo pochybná. Dohoda, kterou mají být mezi účastníky upravena veškerá práva, netýká se práv, na něž účastník nemohl pomýšlet.
(…)
(3) Dosavadní závazek je nahrazen závazkem, který vyplývá z narovnání.

§ 3028 (o. z.)

(…)
(3) Není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti.

§ 236 (insolvenčního zákona)
(…)
(2) Není-li možné vydat do majetkové podstaty původní dlužníkovo plnění z neúčinného právního úkonu, musí být poskytnuta rovnocenná náhrada.

§ 237 (insolvenčního zákona)
(1) Povinnost vydat do majetkové podstaty dlužníkovo plnění z neúčinných právních úkonů mají osoby, v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn nebo které z něho měly prospěch.
(…)

§ 239 (insolvenčního zákona)
(…)
(4) Dlužníkovo plnění z neúčinných právních úkonů náleží do majetkové podstaty právní mocí rozhodnutí, kterým bylo odpůrčí žalobě vyhověno. Vylučovací žaloba není přípustná.
Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, již v době uzavření postupní smlouvy a do 1. 1. 2014, kdy byl tento zákon nahrazen zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, nedoznala změn. Ustanovení § 3028 odst. 3 o. z. (z nějž plyne i pro dobu od 1. 1. 2014 použitelnost citovaných ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku) ve výše uvedené podobě platí od 1. 1. 2014. Ustanovení § 237 odst. 1 insolvenčního zákona v citované podobě platilo již v době uzavření postupní smlouvy a později změn nedoznalo. Ustanovení § 239 odst. 4 insolvenčního zákona v citované podobě platilo v době od uzavření postupní smlouvy do 31. 12. 2013. S účinností od 1. 1. 2014 [po novele provedené zákonem č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů] pak bylo předmětné ustanovení změněno do následující podoby (jež později změn nedoznala):

§ 239 (insolvenčního zákona)
(…)
(4) Dlužníkovo plnění z neúčinných právních úkonů náleží do majetkové podstaty právní mocí rozhodnutí, kterým bylo odpůrčí žalobě vyhověno. Tím není dotčeno právo insolvenčního správce v případě, že šlo o peněžité plnění nebo že má jít o peněžitou náhradu za poskytnuté plnění, požadovat odpůrčí žalobou vedle určení neúčinnosti dlužníkova právního úkonu i toto peněžité plnění nebo peněžitou náhradu plnění. Vylučovací žaloba není přípustná.

20. Jelikož žaloba v této věci byla podána ještě před účinností změny § 239 odst. 4 insolvenčního zákona, Nejvyšší soud úvodem připomíná, že již v rozsudku ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. 29 Cdo 677/2011, uveřejněném pod číslem 60/2014 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 60/2014“), uzavřel pro poměry insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. 12. 2013, že posouzení žalobou uplatněného nároku (jako celku) coby nároku vzešlého z neúčinného právního úkonu dlužníka nepřekáží, že žalobce se žalobou domáhal jak vyslovení neúčinnosti jím označeného právního úkonu, tak (současně) zaplacení částky, jež v důsledku takového úkonu ušla (podle žaloby měla ujít) z majetku (majetkové podstaty) dlužníka. Pro výsledek dovolacího řízení v dané věci je tudíž určující nikoli to, zda oba nároky mohou být (objektivně vzato) uplatněny současně (o tom zjevně nepochyboval odvolací soud a žádné pochybnosti v dotčeném směru nemá ani Nejvyšší soud), nýbrž to, zda v dané

věci z vyslovení neúčinnosti postupní smlouvy plyne i nárok na požadované peněžité plnění.

21. Právní následky vedoucí ke zkrácení uspokojení pohledávky některého dlužníkova věřitele nebo ke zvýhodnění některého z dlužníkových věřitelů vyvolané uzavřením smlouvy o postoupení pohledávky nastávají dnem, kdy postoupená pohledávka přestala být majetkem dlužníka (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2019, sen. zn. 29 ICdo 99/2017). Majetkem, který v důsledku neúčinné smlouvy o postoupení pohledávky uzavřené dlužníkem coby postupitelem ušel z majetkové podstaty dlužníka, a který coby dlužníkovo plnění z takového (neúčinného) právního úkonu náleží právní mocí rozhodnutí, kterým bylo odpůrčí žalobě vyhověno, do majetkové podstaty dlužníka (§ 239 odst. 4 věta první insolvenčního zákona), je postoupená pohledávka.

22. Úvaha odvolacího soudu by za této situace byla správná, jen kdyby ke dni vydání napadeného rozhodnutí (15. 8. 2017) postoupená pohledávka stále existovala (ve stavu, v němž se nacházela ke dni účinnosti postoupení). Skutková zjištění, z nichž soudy vyšly, však (byť v dotčeném ohledu stále vykazují mezery) takový závěr přijmout nedovolují. Tak především z dohody o narovnání se podává, že minimálně část pohledávky touto dohodou zanikla. Po odpočtu částky, kterou společnost K uhradila po uzavření postupní smlouvy (9. 3. 2011) ještě dlužníku (postupiteli) [v rozsudku insolvenčního soudu se v této souvislosti hovoří o úhradě částky 1 785 192 Kč, kdežto ve shrnutí skutkového stavu provedeném v napadeném rozhodnutí se bez vysvětlení rozdílu objevuje pouze částka 1 500 000 Kč], měl neuhrazený zbytek pohledávky činit 4 714 808 Kč (při odpočtu částky 1 500 000 Kč by neuhrazený zbytek pohledávky činil 5 285 092 Kč), takže část postoupené pohledávky ve výši 714 808 Kč (respektive část postoupené pohledávky ve výši 1 285 092 Kč) zanikla již účinností dohody o narovnání (srov. § 585 odst. 3 obč. zák.).

23. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, umožňuje (umožňoval) účastníkům závazkového vztahu, aby (v rámci smluvní volnosti) změnili jeho obsah, tj. vzájemná práva a povinnosti z něho vyplývající – § 516 obč. zák. (tzv. kumulativní novace), případně aby stávající závazkový vztah dohodou zrušili a současně jej nahradili novým – § 570 obč. zák. (tzv. privativní novace), s tím, že pro rozlišení, zda jde o kumulativní či privativní novaci, je rozhodná vůle jeho účastníků (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 6. 2019, sp. zn. 29 Cdo 347/2017).

24. Narovnání (transactio) je dohoda účastníků závazkového právního vztahu, kterou účastníci odstraňují spornost nebo pochybnost vzájemných práv a povinností tím, že je ruší a nahrazují je novými. Dosavadní závazek tak zaniká a je nahrazen závazkem novým, který vyplývá z narovnání. Dohoda o narovnání je samostatným zavazovacím důvodem – právním důvodem vzniku závazku. Po uzavření dohody o narovnání se již věřitel nemůže domáhat plnění z původního závazku, nýbrž jen plnění z nového závazku z dohody o narovnání. Narovnání má řadu shodných rysů s privativní novací, neboť i její podstatou je, že dohodou zaniká dosavadní závazek a nahrazuje se jiným (§ 570 odst. 1 obč. zák.). Předpokladem narovnání je však spornost či pochybnost, kterou strany mají ohledně závazku, a dohodou o narovnání lze upravit vzájemná práva a povinnosti v mnohem širším rozsahu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 33 Cdo 2725/2008, uveřejněný pod číslem 59/2011 Sb. rozh. obč.).

25. Z judikatury citované v odstavcích [23] a [24] plyne, že měla-li dohoda o narovnání ze dne 2. 4. 2011, uzavřená mezi žalovaným a společností K, vskutku povahu narovnání ve smyslu § 585 obč. zák. (což ale odvolací soud nezkoumal), pak s přihlédnutím k ustanovení § 585 odst. 3 obč. zák. zanikla účinností této dohody celá postupovaná pohledávka, když závazek společnosti K k úhradě částky 4 milióny Kč byl v takovém případě závazkem novým, který vyplývá z narovnání. Tento závěr by ohledně částky 4 milióny Kč neplatil, jen kdyby svou povahou nešlo o dohodu o narovnání ve smyslu § 585 obč. zák., nýbrž o prostou kumulativní novaci závazku ve smyslu ustanovení § 516 obč. zák. V takovém případě by ovšem pro závěr, zda postoupená pohledávka v rozsahu částky 4 milióny Kč stále existuje, bylo významné zjištění, zda společnost K splnila, k čemu se v dohodě o narovnání z 2. 4.

2011 zavázala (že do 30. 6. 2012 uhradí žalovanému částku 4 milióny Kč). Jestliže se tak stalo, pak ovšem celá postoupená pohledávka ve zbytku zanikla nejpozději tímto splněním dluhu (§ 559 odst. 1 obč. zák.) ještě před podáním žaloby.

26. Z výše řečeného plyne, že závěr odvolacího soudu, že postoupená pohledávka v nedotčeném rozsahu náleží (právní mocí rozhodnutí, jímž byla vyslovena neúčinnost postupní smlouvy, bude náležet) do majetkové podstaty dlužníka, je nesprávný, jestliže není podložen zjištěním, že v rozsahu předmětného (zamítavého) výroku taková pohledávka stále existuje (že v mezidobí nezanikla narovnáním nebo splněním). Srov. dále (mutatis mutandis) např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2008, sp. zn. 29 Cdo 3357/2007, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2016, sp. zn. 23 Cdo 2364/2015, uveřejněný v časopise Soudní judikatura, číslo 11, ročník 2017, pod číslem 136.

27. 7 Jinak řečeno, je-li majetkem, který v důsledku neúčinné smlouvy o postoupení pohledávky uzavřené dlužníkem coby postupitelem ušel z majetkové podstaty dlužníka, postoupená pohledávka, která před právní mocí rozhodnutí, jímž soud vyhověl odpůrčí žalobě, zanikla dohodou o narovnání uzavřenou mezi dlužníkovým dlužníkem a postupníkem, nebo tím, že ji dlužníkův dlužník splnil (uhradil) postupníku, je osoba, v jejíž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn nebo osoba, která z něho měla prospěch, povinna poskytnout za takovou pohledávku do majetkové podstaty rovnocennou náhradu (§ 236 odst. 2 insolvenčního zákona).

28. Rovnocennou náhradou za postoupenou pohledávku přitom není nominální výše této pohledávky, nýbrž její obvyklá (tržní) hodnota v době účinnosti postoupení (srov. mutatis mutandis rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2008, sp. zn. 29 Odo 58/2006, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročník 2009, pod číslem 48, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3214/2010). Také tuto otázku odvolací soud (v důsledku nesprávné úvahy o tom, že do majetkové podstaty dlužníka se může vrátit postoupená pohledávka) dosud nezkoumal. Zbývá dodat, že pro posouzení, jaká (rovnocenná) peněžitá náhrada za zaniklou postoupenou pohledávku má být uhrazena do majetkové podstaty dlužníka, je významné i to, zda úhradou částky 1 785 192 Kč (respektive částky 1 500 000 Kč) dlužníku, uskutečněnou 9. 3. 2011, přivodila společnost K (v uhrazeném rozsahu) zánik části postoupené pohledávky (§ 526 odst. 1 věta druhá obč. zák.), z níž žalovaný žádný prospěch neměl.

29. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil v potvrzujícím výroku o věci samé a v závislých výrocích o nákladech řízení a věc potud vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).